

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS
Latvijas nostāja Eiropas Savienības Nodarbinātības,
sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu ministru padomes
2017.gada 15.-16.jūnija sanāksmē izskatāmajos Labklājības ministrijas un
Kultūras ministrijas kompetencē esošajos jautājumos

I SANĀKSMES DARBA KĀRTĪBA

2017.gada 15.-16.jūnijā Luksemburgā notiks Eiropas Savienības (*turpmāk – ES*) Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu ministru padomes (*turpmāk – Padome*) sanāksme, kuras darba kārtībā ir iekļauti šādi Labklājības ministrijas un Kultūras ministrijas kompetencē esoši jautājumi:

- 1) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes 1996.gada 16.decembra Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā;
- 2) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz preču un pakalpojumu pieejamības prasībām;
- 3) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar kuru groza Regulu (EK) Nr.883/2004 par sociālās drošības sistēmu koordinēšanu un Regulu (EK) Nr.987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr.883/2004;
- 4) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2004/37/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā;
- 5) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzimumu līdzsvara uzlabošanu biržā kotēto uzņēmumu direktoru bez izpildpilnvarām vidū un saistītiem pasākumiem;
- 6) Priekšlikums Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no personas reliģijas vai ticības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas;
- 7) Eiropas semestris 2017:
 - a) Padomes rekomendāciju projekti par dalībvalstu Nacionālajām reformu programmām 2017.gadam,
 - b) 2017.gada valstu specifisko rekomendāciju un 2016.gada valstu specifisko rekomendāciju ieviešanas izvērtējums,
 - c) Nodarbinātības komitejas viedoklis par bēgļu integrāciju darba tirgū;
- 8) Eiropas Sociālo tiesību pīlārs;
- 9) Padomes secinājumu projekts par stratēģijām, lai darbs atmaksātos;
- 10) Padomes secinājumu projekts par Eiropas Revīzijas Palātas īpašo ziņojumu Nr.5/2017 “Jauniešu bezdarbs - vai ES politikām ir bijusi nozīme?”.

II LATVIJAS NACIONĀLĀ POZĪCIJA

- 1) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes 1996.gada 16.decembra Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā**

2016.gada 8.martā Eiropas Komisija (*turpmāk – Komisija*) publicēja priekšlikumu, kura mērķis ir pārskatīt Eiropas Parlamenta un Padomes 1996.gada 16.decembra Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā (*turpmāk – Direktīva 96/71/EK*), lai novērstu negodīgu konkurenci un sekmētu principu, ka par vienādu

darbu vienā un tajā pašā vietā būtu jāsaņem vienāds atalgojums. Priekšlikums ietver vairākus būtiskus grozījumus Direktīvā 96/71/EK, tajā skaitā:

- ja norīkojuma ilgums pārsniedz 24 mēnešus, tad par valsti, kurā darbinieks parasti veic darbu, uzskatīs to dalībvalsti, kuras teritorijā darbinieks ir norīkots;
- vispāršaistošie koplīgumi kļūs vispārpiemērojami visās tautsaimniecības nozarēs, ne tikai būvdarbu veikšanas gadījumos;
- attiecībā uz norīkotajiem darbiniekiem, tāpat kā uz vietējiem darbiniekiem, būs piemērojami visi obligātie atalgojuma noteikumi (pašlaik – minimālās algas likmes);
- dalībvalstis varēs noteikt, ka apakšuzņēmumu līgumus var slēgt tikai ar uzņēmumiem, kuri attiecinā uz saviem darbiniekiem tādus pašus atalgojuma nosacījumus kā ģenerālu uzņēmējs.

Pēc priekšlikuma publicēšanas 11 dalībvalstu nacionālie parlamenti, t.sk. Latvijas Republikas Saeima, iesniedza Komisijai savus atzinumus, ka priekšlikums pārkāpj subsidiaritātes un proporcionalitātes principus, tomēr Komisija nolēma priekšlikumu saglabāt bez grozījumiem.

2016.gada otrajā pusgadā dalībvalstis uzsāka intensīvu darbu ar priekšlikumu, un Slovērijas prezidentūra piedāvāja dažādus iespējamā risinājuma variantus galvenajos diskusiju jautājumos (ilgstoša norīkošana, atalgojums, apakšuzņēmumi), lai vienotu dalībvalstu atšķirīgās nostājas. Savukārt Maltas prezidentūra 2017.gada sākumā atgriezās pie Komisijas sākotnējā priekšlikuma un, ņemot vērā dažu dalībvalstu ierosinājumus, veica atsevišķus labojumus. Daži no tiem precizē tekstu (piemēram, attiecībā uz ilgstošo norīkošanu), savukārt citi paplašina Komisijas priekšlikumu, ieviešot jaunus nosacījumus, kas jānodrošina norīkotajiem darbiniekiem (piemēram, attiecībā uz uzturēšanos).

Ņemot vērā dalībvalstu krasi atšķirīgos viedokļus, ES Padomes Sociālo jautājumu darba grupā un Pastāvīgo pārstāvju komitejā vienošanās par priekšlikumu nav panākta, un Maltas prezidentūra ir ietvērusi priekšlikumu Padomes darba kārtībā.

Padomes 2017.gada 15.-16.jūnija sanāksmē plānots panākt vispārēju pieeju par priekšlikumu.

Latvijas nostāja:

Latvijai kopumā ir rezervēta nostāja par Komisijas priekšlikumu, iebilstot pret priekšlikuma nepārlicinošo pamatojumu, kas balstīts vienpusīgā ietekmes izvērtējumā un nerada pārliecību par nepieciešamību grozīt Direktīvu 96/71/EK, lai ieguvēji būtu visi norīkotie darbinieki un tiktu nosargāta brīva pakalpojumu un darbaspēka kustība ES Vienotajā tirgū. Veicot izmaiņas esošajā regulējumā, ir jāievēro uz pierādījumiem balstīta pieeja, kas nodrošina proporcionālus ES Vienotā tirgus darbību uzlabojošus pasākumus un neatstāj negatīvu ietekmi uz produktivitātes rādītājiem.

Latvija neatbalsta sākotnējā priekšlikumā ietvertu regulējumu atalgojuma un ilgstošas norīkošanas jautājumos. Līdz ar to Latvijas interesēs ir tādi uzlabojumi priekšlikuma redakcijā, kas būtu vērtējami kā līdzsvarots risinājums, proti, neuzliek Latvijas uzņēmējiem nesamērīgu ekonomisko slogu, nosūtot darbinieku darbam citā ES dalībvalstī, kā arī nodrošina nosūtīto darbinieku aizsardzību. Tāpat būtu nepieciešami uzlabojumi priekšlikumā, kas darba devējiem un dalībvalstu iestādēm atvieglotu jaunā regulējuma piemērošanu praksē, kā arī nodrošinātu tiesisko paļāvību gan darba devējiem, gan darbiniekiem. Priekšlikumā ir svarīgi arī saglabāt atrunu par atsevišķa regulējuma nepieciešamību transporta nozarē, lai patiesi ņemtu vērā šīs nozares specifiku.

Vienlaikus Latvija uzskata, ka nav izsmeltas visas iespējas, lai rastu kompromisu starp dalībvalstu atšķirīgajiem viedokļiem un panāktu līdzsvarotu risinājumu, tāpēc darbs būtu jāturpina, nesasteidzot vienošanos Padomē.

Labklājības ministrijas sagatavotā nacionālā pozīcija Nr.1 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes 1996.gada

16.decembra Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā apstiprināta Ministru kabineta 2016.gada 12.aprīļa sēdē un izskatīta Saeimas Eiropas lietu komisijas 2016.gada 27.aprīļa sēdē.

2) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz preču un pakalpojumu pieejamības prasībām

2015.gada 2.decembrī Komisija publicēja priekšlikumu, lai padarītu preces un pakalpojumus vairāk pieejamus personām ar invaliditāti. Vienlaikus ar priekšlikumu plānots sekmēt arī dalībvalstu centienus īstenot savas saistības un pienākumus attiecībā uz pieejamības prasībām saskaņā ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām. Priekšlikums paredz noteikt vienotas prasības, izmantojot universālo dizainu vai „plašam lietotāju lokam paredzēto pakalpojumu un produktu izstrādes” principu, universāldatoru aparāturu un operētājsistēmu, pašapkalpošanās terminālu, telefonijas pakalpojumu, audiovizuālo mediju pakalpojumu, transporta pakalpojumu, banku pakalpojumu, e-grāmatu, e-komercijas jomās un būvētās vides pieejamības jomā.

Maltas prezidentūra galveno uzmanību pievērta priekšlikuma tvēruma un definīciju precizēšanai, pieejamības prasību pārskatīšanai, kā arī saskaņotībai starp priekšlikumu un nozares tiesību aktiem. Maltas prezidentūra norāda, ka ir panākts būtisks progress un precizētas daudzas tehniskas nianšes.

Priekšlikuma izskatīšana turpināsies Igaunijas prezidentūras laikā.

Padomes 2017.gada 15.-16.jūnija sanāksmē plānots pieņemt zināšanai Maltas prezidentūras sagatavoto progresu ziņojumu.

Latvijas nostāja:

Latvija pieņem zināšanai Maltas prezidentūras sagatavoto progresu ziņojumu. Latvija atzinīgi novērtē Maltas prezidentūras ieguldīto darbu priekšlikuma tvēruma precizēšanā. Latvija kopumā pozitīvi vērtē priekšlikumu, ar kuru paredzēts uzlabot preču un pakalpojumu pieejamības prasības visās ES dalībvalstīs, nodrošinot, ka preces un pakalpojumi ir pieejami visiem, neraugoties uz vecumu, invaliditāti vai funkcionālajiem traucējumiem. Vienlaikus ir jāturpina diskusijas ekspertu līmenī, lai precizētu visus priekšlikuma elementus.

Labklājības ministrijas sagatavotā nacionālā pozīcija Nr.1 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz preču un pakalpojumu pieejamības prasībām apstiprināta Ministru kabineta 2016.gada 14.jūnija sēdē un izskatīta Saeimas Eiropas lietu komisijas 2016.gada 15.jūnija sēdē.

3) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar kuru groza Regulu (EK) Nr.883/2004 par sociālās drošības sistēmu koordinēšanu un Regulu (EK) Nr.987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr.883/2004

2016.gada 13.decembrī Komisija publicēja priekšlikumu, ar kuru sociālās drošības regulās tiek veikti grozījumi attiecībā uz četrām sociālās drošības sistēmu koordinācijas jomām – ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju pieeja sociālajiem pabalstiem, ilgstošās aprūpes pabalsti, bezdarbnieku pabalsti un ģimenes pabalsti.

Pirmkārt, priekšlikums precizē nosacījumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstis var ierobežot piekļuvi sociālajiem pabalstiem ekonomiski neaktīvajiem ES mobilajiem iedzīvotājiem.

Otrkārt, priekšlikums izveido ietvaru ilgstošās aprūpes pabalstu koordinēšanai, ietverot Regulā Nr.883/2004 atsevišķu nodaļu, kurā tiek uzskaitīti šie dalībvalstīs esošie pabalsti. Šobrīd ilgstošās aprūpes pabalsti tiek koordinēti kā slimības pabalsti.

Treškārt, tiek noteikta jauna kārtība bezdarbnieku pabalstu koordinēšanai pārrobežu situācijās. Grozījumi attiecas uz apdrošināšanas periodu summēšanu, lai radītu vai saglabātu tiesības uz bezdarbnieka pabalstiem, bezdarbnieka pabalstu eksportu un to, kā noteikt dalībvalsti, kura ir atbildīga par bezdarbnieka pabalstu izmaksu pierobežas darba ņēmējiem un citiem pārrobežu darba ņēmējiem.

Ceturtkārt, priekšlikumā ietverti jauni noteikumi par ģimenes pabalstu koordinēšanu, kuri paredzēti ienākumu aizstāšanai bērnu audzināšanas laikā.

Maltas prezidentūra galveno uzmanību pievērta priekšlikuma sadaļām attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi un ekonomiski neaktīvo ES mobilo iedzīvotāju piekļuvi sociālajiem pabalstiem, kā arī darbinieku norīkošanu. Priekšlikumā tiek saglabāts vienlīdzīgas attieksmes princips, vienlaikus formulējot izņēmuma gadījumus, kas balstīti uz ES Tiesas lietām. Vienlaikus precizēti nosacījumi attiecībā uz piemērojamo likumdošanu darbinieku norīkošanas gadījumos.

Padomes 2017.gada 15.-16.jūnija sanāksmē plānots pieņemt zināšanai Maltas prezidentūras sagatavoto progresu ziņojumu.

Latvijas nostāja:

Latvija pieņem zināšanai Maltas prezidentūras sagatavoto progresu ziņojumu un uzskata, ka jāturpina darbs ekspertu līmenī, lai precizētu priekšlikumā ietvertos grozījumus. Kopumā diskusijās Latvija iestājas par to, lai tiktu saglabāti koordinēšanas noteikumu pamatprincipi. Vienlaikus Latvijas ieskatā ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi sociālās drošības sistēmu koordinēšanas noteikumos, tāpēc atbalstam tos grozījumus, kas atspoguļo izmaiņas dalībvalstu tiesību aktos.

Labklājības ministrijas sagatavotā nacionālā pozīcija Nr.1 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar kuru groza Regulu (EK) Nr.883/2004 par sociālās drošības sistēmu koordinēšanu un Regulu (EK) Nr.987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr.883/2004 apstiprināta Ministru kabineta 2017.gada 28.februāra sēdē un izskatīta Saeimas Eiropas lietu komisijas 2017.gada 24.februāra sēdē.

4) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2004/37/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā

2017.gada 10.janvārī Komisija publicēja otro priekšlikumu par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā. Iepriekš Komisija 2016.gada 13.maijā jau bija publicējusi pirmo priekšlikumu, pārskatot vai nosakot robežvērtības 13 ķīmiskajām vielām¹.

Priekšlikumu mērķis ir uzlabot darba ņēmēju veselības aizsardzību, samazinot kancerogēno vielu iedarbību darbavietā, palielināt Eiropas Savienības (*turpmāk – ES*) tiesību aktu efektivitāti šajā jomā un nodrošināt lielāku skaidrību un vienlīdzīgākus konkurences apstākļus. Priekšlikums paredz jaunas robežvērtības kancerogēnām un mutagēnām vielām:

- 7 jaunām kancerogēno vielu robežvērtībām;
- 1.pielikumā ir pievienots nosacījums par eļļu, kas tikusi izmantotas iekšdedzes dzinēju eļļošanai un kustīgo daļu dzesēšanai, iedarbību uz ādu.

Padomes 2017.gada 15.-16.jūnija sanāksmē plānots panākt vispārēju pieeju par priekšlikumu.

Latvijas nostāja:

¹ COM(2016)248. Par priekšlikumu panākta vispārēja pieeja ES Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu ministru padomes 2016.gada 13.oktobra sanāksmē. Darbs pie priekšlikuma turpinās Eiropas Parlamentā.

Latvija atbalsta vispārējas pieejas apstiprināšanu un uzskata, ka ir būtiski nodrošināt darba ņēmēju veselības aizsardzības uzlabošanu. Priekšlikumā ietvertās normas saskan arī ar Darba aizsardzības pamatnostādņu 2016.-2020.gadam un Eiropas stratēģiskajā ietvarā noteiktajiem mērķiem un virzieniem nodarbināto veselības aizsardzībā, kā arī ir pamatots ar jaunākajiem zinātniskajiem datiem un vērsts uz darba ņēmēju veselības aizsardzības uzlabošanu, samazinot kancerogēno vielu iedarbību darbavietās.

Labklājības ministrijas sagatavotā nacionālā pozīcija Nr.1 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2004/37/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā apstiprināta 2017.gada 23.februārī.

5) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzimumu līdzsvara uzlabošanu biržā kotēto uzņēmumu direktoru bez izpildpilnvarām vidū un saistītiem pasākumiem

2012.gada 14.novembrī Komisija publicēja priekšlikumu direktīvai, kura mērķis ir noteikt pasākumus, lai nodrošinātu vīriešu un sieviešu līdzsvarotāku pārstāvību direktoru bez izpildpilnvarām amatos biržā kotētajos lielajos uzņēmumos, tādejādi palielinot sieviešu skaitu uzņēmumu vadībā ES.

Maltas prezidentūra precizēja tehniskas detaļas, pielāgojot ieviešanas grafiku, mērķu sasniegšanas un ziņošanas termiņus. Kopumā priekšlikums, salīdzinot ar sākotnējo piedāvājumu, ir mainīts, palielinot elastību dalībvalstīm attiecībā uz saistošā mērķa sasniegšanu dzimumu līdzsvarotākai pārstāvniecībai uzņēmumu vadībā - 40% direktoriem bez izpildpilnvarām vai arī 33% visos direktoru amatos (gan ar izpildpilnvaras, gan bez izpildpilnvaras funkcijām). Tāpat priekšlikums paredz to, ka dalībvalstis, kas ievieš nacionāla līmeņa pasākumus, kuri varētu sniegt ne mazāk efektīvus rezultātus līdz 2024.gada 31.decembrim, var atlikt direktīvā noteikto pasākumu ieviešanu. Mainīta direktīvas prasība par sankcijām, tā vietā nosakot, ka dalībvalstīm jāievieš pasākumi, kas būtu efektīvi un samērīgi, atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem, lai nodrošinātu direktīvas mērķu sasniegšanu biržā kotētajos uzņēmumos.

Padomes 2017.gada 15.-16.jūnija sanāksmē plānots pieņemt zināšanai Maltas prezidentūras sagatavoto progresu ziņojumu.

Latvijas nostāja:

Latvija pieņem zināšanai Maltas prezidentūras sagatavoto progresu ziņojumu. Latvija kopumā atbalsta Komisijas mērķi un centienus veicināt sieviešu lielāku pārstāvniecību ekonomisko lēmumu pieņemšanas procesos, lai nodrošinātu dzimumu līdztiesību, kas ir būtiska valsts kopējai ekonomikas izaugsmei, labklājībai un konkurētspējai. Latvija atzinīgi novērtē veiktos labojumus.

Labklājības ministrijas sagatavotā nacionālā pozīcija Nr.2 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzimumu līdzsvara uzlabošanu biržā kotēto uzņēmumu direktoru bez izpildpilnvarām vidū un saistītiem pasākumiem apstiprināta Ministru kabineta 2014.gada 17.jūnija sēdē un izskatīta Saeimas Eiropas lietu komisijas 2014.gada 18.jūnija sēdē.

6) Priekšlikums Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no personas reliģijas vai ticības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas

Diskusijas par priekšlikumu turpinās jau no 2008.gada. Kopumā dalībvalstis atbalsta ieceri cīnīties pret diskrimināciju un veicināt vienlīdzīgas attieksmes principu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas. Piesardzīgi tiek

vērtēta direktīvas ietekme uz dalībvalstu kompetenci, subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem, paužot bažas par direktīvas juridiskās noteiktības trūkumu un tās praktisko, finansiālo un juridisko ietekmi.

Maltas prezidentūra turpināja izskatīt priekšlikumu, koncentrējoties uz diskriminācijas definīciju un diskriminācijas aizliegumu. Visplašākās diskusijas ekspertu līmenī izvērtās par atsauci uz *Maruko* lietu (ES Tiesas spriedums lietā C-267/06), kura drīzāk attiecas ļoti ierobežotu situāciju saistībā ar diskrimināciju kontekstā ar darba devēju, nevis valsts papildpensiju shēmām. Neskatoties uz vairāku dalībvalstu iebildēm, atsauce uz iepriekš minēto lietu tika iekļauta. Diskusijas tāpat pieskārs jautājumiem par biedrošanās diskrimināciju un diskriminācijas veidu uzskaitījuma papildinājumu ar multiplo diskrimināciju. Līdz ar to ekspertu līmenī netika panākta pilnīga vienošanās par visiem Maltas prezidentūras piedāvātajiem redakcionālajiem priekšlikumiem.

Padomes 2017.gada 15.-16.jūnija sanāksmē plānots pieņemt zināšanai Maltas prezidentūras sagatavoto progresu ziņojumu.

Latvijas nostāja:

Latvija pieņem zināšanai Maltas prezidentūras sagatavoto progresu ziņojumu un kopumā atbalsta priekšlikumu.

Tieslietu ministrijas sagatavotā nacionālā pozīcija Nr.2 par priekšlikumu Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no personas reliģijas vai ticības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas apstiprināta 2010.gada 15.aprīlī.

7) Eiropas semestris 2017:

- a) Padomes rekomendāciju projekti par dalībvalstu Nacionālajām reformu programmām 2017.gadam**
- b) 2017.gada valstu specifisko rekomendāciju un 2016.gada valstu specifisko rekomendāciju ieviešanas izvērtējums**
- c) Nodarbinātības komitejas viedoklis par bēgļu integrāciju darba tirgū**

2017.gada 22.maijā Komisija publicēja priekšlikumus Padomes rekomendācijām ES dalībvalstīm, tostarp arī Latvijai. Saskaņā ar sākotnējo rekomendāciju projektu par 2017.gada Latvijas nacionālo reformu programmu Latvijai 2017.-2018.gadā tiek rekomendēts:

- 1) īstenot savu fiskālo politiku atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām, kas nozīmē 2018.gadā sasniegt savu vidējā termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielaižu saistību ar sistēmiskās pensiju reformas un strukturālo reformu īstenošanu, attiecībā uz kurām ir piešķirtas pagaidu novirzes. Samazināt nodokļus zema atalgojuma saņēmējiem, novirzot nodokļus uz citiem avotiem, kas ir mazāk kaitējoši izaugsmei, un uzlabojot nodokļu saistību izpildi;
- 2) uzlabot sociālās drošības tīkla adekvātumu un paaugstināt darbaspēka prasmes, paātrinot profesionālās izglītības mācību programmas reformu. Palielināt veselības aprūpes izmaksu efektivitāti un piekļuvi tai, tostarp samazinot tiešos maksājumus un ilgo gaidīšanas laiku;
- 3) palielināt publiskā sektora efektivitāti un atbildību, jo īpaši, vienkāršojot administratīvās procedūras un nostiprinot interešu konfliktu novēršanas sistēmu, tostarp maksātspējas administratoriem.

Nodarbinātības komiteja un Sociālās aizsardzības komiteja ir sagatavojušas viedokļus, kuros tiek uzsvērts, ka ir samazinājies kopējais Padomes rekomendāciju skaits. Nodarbinātības komiteja norāda, ka kopumā lielāks uzsvars ir uz prasmēm, izglītību un apmācībām, bet salīdzinoši mazāks uz jauniešu bezdarbu. Savukārt Sociālās aizsardzības komiteja uzsver, ka būtiskākais izaicinājums dalībvalstīm joprojām ir nabadzības

samazināšana un cīņa pret sociālo atstumtību. Kopumā komitejas novērtē, ka ir uzlabojies dialogs starp dalībvalstīm un Komisiju.

Nodarbinātības komiteja savā viedoklī par bēgļu integrāciju darba tirgū uzsver, ka veiksmīgām integrācijas politikām ir nepieciešama laba koordinācija starp iestādēm. Vienlaikus dalībvalstīm ir jānodrošina, ka dažādie integrācijas kanāli (valodu apmācība, informācija par sabiedrību, sociālā palīdzība, darba tirgus aktivizācija) darbojas sinerģijā. Lai sekmētu bēgļu integrāciju, būtiska ir ne tikai valodu apmācība, bet arī pieeja tādiem pakalpojumiem kā mājoklis, veselības aprūpe un bērnu aprūpes pakalpojumi.

Padomes 2017.gada 15.-16.jūnija sanāksmē plānots apstiprināt Padomes rekomendāciju projektu, pieņemt zināšanai Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas viedokļus, kā arī rīkot politikas debates par rekomendācijām.

Latvijas nostāja:

Latvija kopumā piekrīt Komisijas piedāvātajām Padomes rekomendācijām. Atzinīgi novērtējam, ka Komisijas rekomendācijas ir izteiktas jomās, kurās jau šobrīd Latvijā notiek intensīvs darbs un reformas, kā arī tās atbilst konstatētajām problēmām, piemēram, zems sociālās palīdzības atbalsta līmenis, salīdzinoši augsta nabadzība pensijas vecuma iedzīvotājiem un personām ar invaliditāti, liels iedzīvotāju tiešo maksājumu par veselības aprūpes pakalpojumiem īpatsvars no kopējiem izdevumiem par veselības aprūpes pakalpojumiem, kā arī to, ka rekomendācijās ir novērtēts iepriekš veiktais progress, jo īpaši aktīvās darba tirgus politikas jomā un augstākās izglītības jomā.

Latvija pieņem zināšanai Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas viedokļus.

Ekonomikas ministrijas sagatavotais nacionālās pozīcijas projekts par Eiropas Komisijas priekšlikumu ES Padomes rekomendācijai par 2017.gada Latvijas nacionālo reformu programmu un Padomes viedoklim par 2017.gada Latvijas stabilitātes programmu ir saskaņots ar Ārlietu ministriju, Finanšu ministriju, Izglītības un zinātnes ministriju, Labklājības ministriju, Tieslietu ministriju, Veselības ministriju, Valsts kanceleju, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju, Latvijas Banku un sociālajiem partneriem.

8) Eiropas Sociālo tiesību pīlārs

2017.gada 26.aprīlī, balstoties uz konsultācijām ar dalībvalstīm un citām iesaistītajām pusēm, Komisija publicēja Eiropas Sociālo tiesību pīlāru, kas nosaka principus un tiesības, lai veicinātu labi funkcionējošus darba tirgus un sociālās drošības sistēmas. Eiropas Sociālo tiesību pīlāra principi ietver 3 jomas:

- vienlīdzīgas iespējas un pieeju darba tirgum;
- godīgus darba apstākļus;
- sociālo aizsardzību un iekļaušanu.

Nodarbinātības komiteja un Sociālās aizsardzības komiteja ir sagatavojušas viedokli par Eiropas Sociālo tiesību pīlāru, kurā kopumā pauž atbalstu ilgtspējīgai augšupvērstai konverģencei. Komitejas atbalsta Eiropas Sociālo tiesību pīlāra ietvaru un izvēli izstrādāt kopīgās tiesības un principus. Vienlaikus tiek norādīts, ka ir būtiski, lai tiktu ņemtas vērā kompetences jomas, subsidiaritātes un proporcionalitātes principi un sociālo partneru autonomija. Nodarbinātības komiteja un Sociālās aizsardzības komiteja aicina izmantot jau esošos instrumentus („Eiropa 2020” stratēģiju, Eiropas semestri, Eiropas Nodarbinātības stratēģiju, atvērtās koordinēšanas metodi), kā arī atbalsta mērķi uzlabot nodarbinātības un sociālās situācijas uzraudzību un izvērtējumu.

Padomes 2017.gada 15.-16.jūnija sanāksmē Maltas prezidentūra sniegs informāciju par pusdienu diskusijas, kurā plānota ministru viedokļu apmaiņa par Eiropas Sociālo tiesību pīlāru, rezultātu. Viedokļu apmaiņa plānota, balstoties uz šādiem jautājumiem:

- 1) *Kā Eiropas Sociālo tiesību pīlārā ietvertie principi un tiesības var tikt ieviesti nacionālajā un Eiropas līmenī? Kuri ir vissarežģītākie mērķi?*
- 2) *Nemot vērā Eiropas Sociālo tiesību pīlāra politisko raksturu, kā dalībvalstis var censties virzīties uz kopīgo apņemšanos attiecībā uz Eiropas Sociālo tiesību pīlāra starpiestāžu proklamāciju?*

Vienlaikus Padomes 2017.gada 15.-16.jūnija sanāksmē Nodarbinātības komiteja un Sociālās aizsardzības komiteja sniegs viedokli par Eiropas Sociālo tiesību pīlāru.

Latvijas nostāja:

Latvija pieņem zināšanai Maltas prezidentūras, Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas sniegto informāciju.

Diskusijās par Eiropas Sociālo tiesību pīlāru Latvija uzsver pārdomātas un līdzsvarotas pieejas nepieciešamību, lai novērstu neadekvātas gaidas un ilgtspējīgā veidā sekmētu dalībvalstu sociālekonomiskās situācijas augšupvērstu konvergenci, neradot riskus konkurētspējai. Līdz ar to Eiropas Sociālo tiesību pīlārā būtisks ir integrēts skatījums uz sociālajiem un ekonomiskajiem jautājumiem, lai sekmētu ES Vienotā tirgus darbību. Eiropas Sociālo tiesību pīlāra īstenošanā ir jāievēro subsidiaritātes princips un nacionālā kompetence nodarbinātības un sociālās politikas jomā. Tāpat būtiska ir iekļaujoša pieeja, aptverot visas ES dalībvalstis. Kā galveno instrumentu Eiropas Sociālo tiesību pīlāra mērķu sasniegšanai Latvija saskata Eiropas semestri, vienlaikus uzsverot sociālā dialoga nozīmību.

Latvija pozitīvi novērtē, ka Eiropas Sociālo tiesību pīlārā Komisija cenšas risināt tos jautājumus, par kuriem ES līmenī jau ilgāku laiku ir notikušas diskusijas. Piemēram, pieeja sociālajai aizsardzībai un darbinieku tiesības būt informētiem par darba līguma nosacījumiem ir jautājumi, kuriem mūsdienī situācijā ir jāpievērš pastiprināta uzmanība, ņemot vērā dažādu jaunu nodarbinātības formu attīstību. Šajā jomā Eiropas Sociālo tiesību pīlāram kopumā būtu jānodrošina ES skatījums, atbilstoši pielāgojot regulējumu un atbalstot ieguldījumus darba tirgū nepieciešamajās prasmēs un zināšanās. Vienlaikus Latvijai šobrīd nav pārliecības, ka dalībvalstu darba tirgus un sociālās drošības sistēmu ciešāka koordinācija vai pat harmonizācija, jo īpaši bez papildu finansējuma konverģences procesā esošajām dalībvalstīm, patiesi stiprinātu Eiropas sociālo dimensiju, ES Vienotā tirgus darbību un iedzīvotāju labklājību.

Apzinoties Eiropas Sociālo tiesību pīlāra politisko raksturu, jautājums par dalībvalstu kopīgas apņemšanās paušanu starpiestāžu proklamācijā skatāms nākamās prezidentūras darba programmas kontekstā.

9) Padomes secinājumu projekts par stratēģijām, lai darbs atmaksātos

2017.gada 28.aprīlī Maltas prezidentūra sagatavoja secinājumu projektu, kurā tiek uzsvērts, ka joprojām liels skaits ES iedzīvotāju ir pakļauti bezdarba un sociālās atstumtības riskam, kā arī saglabājas nevienlīdzība darba tirgū. Tāpēc ir nepieciešamas stratēģijas, kas nodrošinātu to, ka darbs atmaksājas. Vienlaikus nepieciešams veicināt kvalitatīvu darba vietu radīšanu, iekļaujošu darba tirgus veidošanos, darba tirgus segmentācijas samazināšanu, kā arī sociālās drošības sistēmas, kas nodrošina adekvātu ienākumu atbalstu.

Secinājumu projektā dalībvalstis tiek aicinātas veicināt „Eiropa 2020” stratēģijā, Nodarbinātības vadlīnijās, Nacionālajās reformu programmās ietvērto prioritāšu īstenošanu, sekmēt prasmju apguvi, pilnveidot darba vietu kvalitāti, nodrošināt adekvātu sociālās aizsardzības līmeni, sekmēt darba un ģimenes dzīves saskaņošanu u.c. Savukārt Komisija tiek aicināta Eiropas semestra ietvaros saglabāt fokusu uz nodarbinātības un sociālajiem jautājumiem, kā arī izmantot esošos uzraudzības mehānismus.

Padomes 2017.gada 15.-16.jūnija sanāksmē plānots pieņemt Padomes secinājumus.

Latvijas nostāja:

Latvija atbalsta secinājumu pieņemšanu. Piekrītam, ka ir būtiski, lai darbavietas būtu kvalitatīvas un ilgtspējīgas, kā arī tiktu nodrošināts adekvāts sociālās aizsardzības līmenis un bezdarbnieku aktivizācija, kas vienlaikus sekmē arī integrāciju darba tirgū.

Labklājības ministrijas sagatavotā nacionālā pozīcija Nr.1 par priekšlikumu Padomes lēmumam par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņem apstiprināta Ministru kabineta 2016.gada 1.marta sēdē un izskatīta Saeimas Eiropas lietu komisijas 2016.gada 4.marta sēdē.

10) Padomes secinājumu projekts par Eiropas Revīzijas Palātas īpašo ziņojumu Nr.5/2017 “Jauniešu bezdarbs - vai ES politikām ir bijusi nozīme?”

Ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas ziņojumu un balstoties uz dalībvalstu komentāriem Padomes Sociālo jautājumu darba grupas 2017.gada 10.maija sanāksmē, Maltas prezidentūra ir sagatavojusi secinājumu projektu. Secinājumu projektā tiek uzsvērts, ka pēc Jauniešu garantijas ieviešanas ir uzlabojusies jauniešu situācija darba tirgū, tomēr jauniešu bezdarba samazināšana joprojām ir politikas prioritāte. Secinājumu projektā Komisija tiek aicināta sadarboties ar dalībvalstīm, lai identificētu Jauniešu garantijas ieviešanas problēmas un sniegtu jauniešiem, kas nemācās vai nestrādā, labas kvalitātes piedāvājumu.

Padomes 2017.gada 15.-16.jūnija sanāksmē plānots pieņemt Padomes secinājumus.

Latvijas nostāja:

Latvija atbalsta secinājumu pieņemšanu. Latvija uzsver, ka Jauniešu garantijas īstenošana ir sniegusi būtisku ieguldījumu jauniešu bezdarba samazināšanā, tomēr joprojām saglabājas nepieciešamība turpināt atbalstu jauniešiem, lai nodrošinātu stabilas nākotnes perspektīvas.

Labklājības ministrijas sagatavotā nacionālā pozīcija Nr.2 par priekšlikumu Padomes ieteikumam par Jauniešu garantijas izveidošanu apstiprināta Ministru kabineta 2013.gada 26.februāra sēdē un izskatīta Saeimas Eiropas lietu komisijas 2013.gada 27.februāra sēdē.